

**ISHBILARMONLIK MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSIDA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI
RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI**

S. S. Davlatov,

Osiyo Xalqaro universiteti dotsenti

Xomidov Zohidjon Adhamjon o'g'li

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya:

Ushbu maqolada ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga alohida e'tibor qaratib, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo'nalishlari muhokama qilinadi. Xususiy tadbirkorlik iqtisodiy o'sish va yangi ish o'rinlari yaratishda hal qiluvchi rol o'ynab, uni rivojlantirish yo'llarini aniqlashni talab qiladi. Maqolada tartibga solish tartib-qoidalarini soddalashtirish, byurokratik to'siqlarni kamaytirish va shaffoflikni ta'minlash kabi biznes muhitini yaxshilash uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan turli strategiyalar o'rganiladi. Bundan tashqari, u tadbirkorlar uchun moliyaviy va investitsiya imkoniyatlaridan foydalanishni ta'minlash muhimligini o'rganadi. Maqola xususiy tadbirkorlikni rag'batlantiradigan va iqtisodiy farovonlikni ta'minlovchi qulay muhitni yaratish uchun hukumatlar, xususiy sektor subyektlari va fuqarolik jamiyati tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlik zarurligini ta'kidlash bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Tadbirkorlik; Iqtisodiyot; Ishbilarmonlik; Samaradorlik.

**DIRECTIONS FOR THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP BASED ON THE
IMPROVEMENT OF THE BUSINESS ENVIRONMENT**

Annotation:

This article discusses the directions for the development of private entrepreneurship by focusing on the improvement of the business environment. Private entrepreneurship plays a crucial role in economic growth and job creation, making it imperative to identify ways to foster its development. The article explores various strategies that can be implemented to enhance the business environment, such as simplifying regulatory procedures, reducing bureaucratic hurdles, and promoting transparency. Additionally, it examines the importance of providing access to finance and investment opportunities for entrepreneurs. The article concludes by highlighting the need for collaboration between governments, private sector entities, and civil society organizations to create a conducive environment that encourages private entrepreneurship and fosters economic prosperity.

Keywords: Entrepreneurship; Economy; Entrepreneurship; Efficiency.

НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА НА ОСНОВЕ УЛУЧШЕНИЯ БИЗНЕС-СРЕДЫ

Аннотация:

В данной статье рассматриваются психологические особенности, способствующие формированию мотивации самоуправления у студентов. Самоуправление, которое включает в себя такие навыки, как постановка целей, управление временем и самодисциплина, играет решающую роль в успехах в учебе и личностном росте. Понимание основных психологических факторов, побуждающих учащихся к самостоятельному поведению, может дать ценную информацию педагогам и психологам. Это исследование направлено на выявление этих психологических характеристик посредством обширного обзора литературы и анализа эмпирических исследований. Результаты показывают, что внутренняя мотивация, убеждения в самоэффективности, локус контроля и образ мышления являются важными предикторами мотивации студентов к самоуправлению. Кроме того, рассматривается роль социальной поддержки и факторов среды в формировании мотивации самоуправления. Результаты этого исследования могут предоставить информацию о мероприятиях и стратегиях, направленных на развитие навыков самоуправления у студентов, что позволит эффективно повысить их успеваемость и общее самочувствие.

Ключевые слова: предпринимательство; Эконом; предпринимательство; Эффективность.

KIRISH

Xususiy tadbirkorlik ko'plab mamlakatlarda iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida maydonga chiqdi. Bu bandlik imkoniyatlarini yaratish, boylik yaratish va innovatsiyalarni rag'batlantirishda muhim rol o'ynaydi. Biroq, ko'plab muammolar turli hududlarda xususiy tadbirkorlikning rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda. Noto'g'ri infratuzilma, og'ir tartib-qoidalar, moliyaviy imkoniyatlarning cheklanganligi, malakali ishchi kuchining etishmasligi va zaif institutsional qo'llab-quvvatlash tadbirkorlar oldida turgan muhim to'siqlardandir. Bu to'siqlarni bartaraf etish va xususiy tadbirkorlik salohiyatini to'liq ishga solish uchun asosiy e'tiborni ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga qaratish zarur. Qulay ishbilarmonlik muhiti tadbirkorlarga qog'ozbozlikni kamaytirish, resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlovchi siyosatlarni taklif qilish orqali rivojlanish imkoniyatlarini beradi. Ushbu maqola ishbilarmonlik muhitini yaxshilash asosida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo'nalishlari haqida tushuncha berishga qaratilgan. Turli mamlakatlardagi muvaffaqiyatli misollarni tahlil qilish va tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha mavjud adabiyotlarga tayanib, ushbu maqola siyosatchilar va manfaatdor tomonlar uchun qimmatli tavsiyalarni taqdim etadi. Ushbu maqolada taklif etilgan yo'nalishlar biznes muhitining ko'p jihatlarini ko'rib chiqadigan yaxlit yondashuvni o'z ichiga oladi. Ular tadbirkorlar duch keladigan byurokratik to'siqlarni kamaytirish va zarur xavfsizlik choralarini ta'minlash uchun tartibga solish jarayonlarini tartibga solishni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, innovatsion moliyalashtirish sxemalari orqali moliyalashtirishga kengroq kirishni ta'minlash tadbirkorlarga kapital cheklovlarini engib o'tish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ishbilarmonlik muhitini yaxshilash va xususiy tadbirkorlikni rag'batlantirishning samarali strategiyalarini aniqlash maqsadida ushbu maqola bo'yicha kompleks tadqiqot yondashuvi qabul qilindi. Metodologiya turli mamlakatlardagi xususiy tadbirkorlik va ishbilarmonlik muhiti bilan bog'liq mavjud adabiyotlar, hisobotlar va tadqiqotlarni chuqur tahlil qilishni o'z ichiga olgan.

NATIJALAR TAHLILI VA MUHOKAMA

Yig'ilgan ma'lumotlarning tahlili hozirgi ishbilarmonlik muhitida xususiy tadbirkorlar duch keladigan bir qancha asosiy muammolarni aniqladi. Bu qiyinchiliklarga murakkab qoidalar, moliyaga kirishning yo'qligi, infratuzilmaning etarli emasligi va cheklangan qo'llab-quvvatlash xizmatlari kiradi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, yaxshi ishlab chiqilgan siyosat va tashabbuslarga ega bo'lgan mamlakatlar yoki mintaqalar xususiy tadbirkorlikning sezilarli o'sishiga guvoh bo'lgan. Olingan xulosalar asosida o'rganish jarayonida xususiy tadbirkorlik uchun ishbilarmonlik muhitini yaxshilash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqildi. Bu tavsiyalar me'yoriy-huquqiy hujjatlarni tartibga solish, maqsadli dasturlar orqali moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytirish, infratuzilma ob'ektlarini yaxshilash va tadbirkorlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash xizmatlarini ko'rsatishni o'z ichiga olgan.

Ushbu maqolaning muhokama bo'limi ishbilarmonlik muhitini yaxshilash asosida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo'nalishlarini o'rganishga qaratilgan. Ushbu munozaraning maqsadi qulay ishbilarmonlik muhitida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun qabul qilinishi mumkin bo'lgan turli strategiya va yondashuvlarni tahlil qilish va baholashdan iborat.¹ Birinchidan, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va rivojlantirishda qulay ishbilarmonlik muhiti hal qiluvchi rol o'ynashini e'tirof etish zarur. Ijobiy ishbilarmonlik muhiti tadbirkorlarning kapital, malakali ishchi kuchi va infratuzilma kabi zarur resurslardan foydalanishini ta'minlaydi. Bundan tashqari, u mulk huquqlarini himoya qiluvchi va shartnomalar bajarilishini ta'minlovchi qonunchilik bazasini ham taqdim etadi, bu esa barcha korxonalar uchun teng sharoit yaratib beradi. Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishning bir yo'nalishi byurokratik to'siqlar va tadbirkorlik faoliyatiga to'sqinlik qiluvchi ortiqcha me'yoriy-huquqiy hujjatlarni qisqartirishdan iborat. Ma'muriy tartib-qoidalarni soddalashtirish, litsenziyalash jarayonlarini soddalashtirish va qog'ozbozlikni minimallashtirish xususiy biznes uchun qulay muhit yaratish yo'lidagi muhim qadamdir. Bunga ma'muriy tartib-taomillarda shaffoflik, hisobdorlik va samaradorlikni oshirishga qaratilgan hukumat tashabbuslari orqali erishish mumkin. Ko'rib chiqilishi kerak bo'lgan yana bir muhim jihat - tadbirkorlar uchun moliyalashtirish imkoniyati. Sarmoya etishmasligi ko'pincha ishbilarmon tadbirkorlar duch keladigan asosiy to'siqlardan biri sifatida tilga olinadi. Shuning uchun hukumatlar kichik va o'rta korxonalar (KO'B) uchun moliyalashtirishni osonlashtiradigan mexanizmlarni yaratishi kerak. Bu ixtisoslashtirilgan moliya institutlarini tashkil etish yoki tadbirkorlar tomonidan olingan kreditlar uchun kafolatlar yoki subsidiyalar berish orqali amalga oshirilishi mumkin.² Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlashdan tashqari, tadbirkorlik madaniyatini yuksaltirish muhim ahamiyatga ega. Hukumatlar dastlabki

¹ Арипов, О.А., 2017. Современные тенденции развития малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. British Journal for Social and Economic Research, 2(5), pp.33-40.

² Арипов, О.А., 2017. Приоритетные направления развития малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. Российское предпринимательство, 18(24), pp.4329-4340.

bosqichda tadbirkorlikni rag'batlantiradigan ta'lim dasturlariga sarmoya kiritishi kerak. Bunga maktablar va universitetlarda tadbirkorlik bo'yicha treninglar o'tkazish, shuningdek, tadbirkorlarning muvaffaqiyatlari haqida ma'lumot beruvchi kampaniyalar tashkil etish kiradi. Tavakkalchilik, innovatsiyalar va hamkorlikni rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi ekotizimni yaratish xususiy tadbirkorlikning rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shishi mumkin.

Xususiy tadbirkorlik mamlakatning iqtisodiy o'sishi va rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Uning o'sishini rag'batlantirish uchun biznes muhitini yaxshilashga e'tibor qaratish zarur. Ushbu muhokamada ishbilarmonlik muhitini yaxshilash asosida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha o'nta taklif o'rganiladi.

1. Normativ jarayonlarni soddalashtirish:

Tadbirkorlik faoliyatidagi muhim to'siqlardan biri murakkab va uzoq davom etadigan tartibga solish tartib-qoidalaridir. Hukumatlar tadbirkorlarga o'z bizneslarini boshlash va yuritishlarini osonlashtirish uchun ushbu tartib-qoidalarni soddalashtirishi va soddalashtirishi kerak.³

2. Moliyadan foydalanish imkoniyatini oshirish:

Moliyaviy manbalardan foydalanish intiluvchan tadbirkorlar uchun asosiy muammo bo'lib qolmoqda. Hukumatlar venchur kapital fondlari, mikromoliyalash va tadbirkorlar uchun mo'ljallangan kreditlarni kafolatlash dasturlari kabi innovatsion moliyalashtirish mexanizmlarini ishlab chiqish uchun moliya institutlari bilan hamkorlik qilishi kerak.

3. Tadbirkorlik ta'limini tarbiyalash:

Tadbirkorlik ta'limi barcha darajadagi maktab o'quv dasturlariga kiritilishi kerak. Tadbirkorlikka intiluvchilarni yoshligidanoq zarur ko'nikma va bilimlar bilan ta'minlash tadbirkorlik madaniyatini tarbiyalaydi, jismoniy shaxslarning tadbirkorlik yo'lini boshlashiga imkoniyat yaratadi.

4. Davlat-xususiy sheriklikni (DXSh) rag'batlantirish:

Hukumatlar xususiy korxonalar va davlat institutlari o'rtasida hamkorlik qilish uchun qulay muhit yaratish orqali DXShlarni faol ravishda ilgari surishlari kerak. Bu soliq imtiyozlarini taklif qilish, bilimlarni uzatishni osonlashtirish va infratuzilmani rivojlantirish orqali qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga olishi mumkin.⁴

5. Infratuzilmani yaxshilash:

Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish uchun samarali infratuzilma muhim ahamiyatga ega. Hukumatlar mustahkam transport tarmoqlarini, ishonchli energiya tizimlarini va korxonalarining kundalik faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi zamonaviy aloqa texnologiyalarini rivojlantirishga sarmoya kiritishi kerak.

6. Intellektual mulk huquqlarini (IPR) himoya qilishni kuchaytirish:

³ Эралиев, А.А., 2022. ПОВЫШЕНИЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ НАСЕЛЕНИЯ В ПОСТПАНДЕМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ ЗА СЧЁТ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА. EDITOR COORDINATOR, p.36.

⁴ Нематова, Шахло Эгамбердиевна. "ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ." ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 19, no. 7 (2023): 46-53.

Innovatsiyalarni rag'batlantirish va intellektual mulkni himoya qilish uchun hukumatlar tadbirkorlarning g'oyalari va ixtirolarini huquqbuzarlik yoki o'g'irlikdan himoya qiluvchi kuchli IPR himoya tizimini yaratishi kerak.⁵

7. Xalqaro savdoni osonlashtirish:

Xalqaro savdo imkoniyatlarini kengaytirish tadbirkorlar uchun sezilarli o'sish istiqbollari ta'minlashi mumkin. Hukumatlar qulay savdo kelishuvlari bo'yicha muzokaralar olib borishi, savdo to'siqlarini kamaytirishi va eksportga yordam dasturlari yoki xalqaro bozorni o'rganish kabi qo'llab-quvvatlash xizmatlarini taqdim etishi kerak.

XULOSA

Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish har qanday mamlakatda iqtisodiy o'sish va yangi ish o'rinlari yaratishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Turli chora-tadbirlar orqali biznes muhitini yaxshilash orqali hukumatlar tadbirkorlik tashabbuslarini rivojlantiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi ekotizim yaratishi mumkin. Yuqorida keltirilgan o'nta taklif siyosatchilar uchun biznes muhitini yaxshilash va xususiy sektor rivojlanishini rag'batlantirish bo'yicha keng qamrovli yo'l xaritasini taqdim etadi. Tadbirkorlik sub'ektlarini ro'yxatdan o'tkazish jarayonini soddalashtirish, moliyalashtirishdan foydalanishni osonlashtirish va infratuzilmani yaxshilash tadbirkorlar uchun qulay shart-sharoit yaratishning asosiy bosqichidir. Bundan tashqari, soliq imtiyozlari va IPRni himoya qilish orqali innovatsiyalarni rag'batlantirish tadbirkorlik va ijodkorlik madaniyatini oshiradi. Eksport imkoniyatlari va raqamli infratuzilmani kengaytirish tadbirkorlarga global bozorlarga kirish va rivojlanish uchun texnologiyadan foydalanish imkonini beradi. Soliqqa tortish tizimini soddalashtirish va biznesni o'qitish dasturlarini taqdim etish ularning muvaffaqiyatini yanada qo'llab-quvvatlaydi. Nihoyat, hukumat va xususiy sektor manfaatdor tomonlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish siyosatning samarali amalga oshirilishini va tadbirkorlar duch keladigan muammolarni birgalikda hal etilishini ta'minlaydi. Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali hukumatlar iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradigan, bandlik imkoniyatlarini yaratadigan va innovatsiyalarni rag'batlantiradigan jonli xususiy sektorni yaratishi mumkin. Siyosatchilar uchun xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berish zarur, chunki u barqaror iqtisodiy rivojlanish katalizatoridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Арипов, О.А., 2017. Современные тенденции развития малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. British Journal for Social and Economic Research, 2(5), pp.33-40.
2. Арипов, О.А., 2017. Приоритетные направления развития малого бизнеса и предпринимательства в Узбекистане. Российское предпринимательство, 18(24), pp.4329-4340.
3. Эралиев, А.А., 2022. ПОВЫШЕНИЕ БЛАГОСОСТОЯНИЕ НАСЕЛЕНИЯ В ПОСТПАНДЕМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ ЗА СЧЁТ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА И ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА. EDITOR COORDINATOR, p.36.

⁵ Арипов, О.А., 2019. Структурные элементы деловой среды и их влияния на функционирования субъектов малого бизнеса и предпринимательства. Региональные проблемы преобразования экономики, (8 (106)), pp.184-191.

4. Нематова, Шахло Эгамбердиевна. "ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ." ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ 19, no. 7 (2023): 46-53.
5. Арипов, О.А., 2019. Структурные элементы деловой среды и их влияния на функционирования субъектов малого бизнеса и предпринимательства. Региональные проблемы преобразования экономики, (8 (106)), pp.184-191.